

37856

KOLEDAR

ZA LETO 1907

kranjskega društva za varstvo
živali v Ljubljani.

V LJUBLJANI 1907.

TISK J. BLASNIKA NASLEDNIKOV.

030017336

Januar					Februar					Marec					April					Maj					Juni				
1	T	Novo leto			1	P	Ignacij šk. Svečnica			1	P	Albin škof Simplici			1	P	Velik. pond. Frančišek P. Rihard			1	S	Fil. in Jak. Anastazij Najd. Sv. Kr. Florijan			1	S	Juvencij		
2	S	Makarij Genovefa			2	S	Svečnica			2	S	Simplici			2	S	Velik. pond. Frančišek P. Rihard			2	N	Fil. in Jak. Anastazij Najd. Sv. Kr. Florijan			2	N	Erazem Klotilda		
3	P	Tit			3	N	Blaž škof Veronika			3	N	Kunigunda			3	S	Velik. pond. Frančišek P. Rihard			3	P	Fil. in Jak. Anastazij Najd. Sv. Kr. Florijan			3	P	Erazem Klotilda		
4	P	Telesfor			4	P	Veronika Agata			4	P	Kazimir Friderik			4	P	Velik. pond. Frančišek P. Rihard			4	S	Fil. in Jak. Anastazij Najd. Sv. Kr. Florijan			4	T	Kvirin Bonifacij		
5	S	Sv. 3 Kralji			5	T	Blaž škof Veronika			5	T	Kazimir Friderik			5	S	Velik. pond. Frančišek P. Rihard			5	N	Pij V Janez E. p. Stanislav			5	S	Kvirin Bonifacij		
6	N	Valentin			6	S	Dorotheja Romuald			6	S	Fridolin			6	T	Velik. pond. Frančišek P. Rihard			6	T	Janez E. p. Stanislav			6	S	Kvirin Bonifacij		
7	P	Erhard			7	S	Dorotheja Romuald			7	S	Fridolin			7	N	Herman Dionizij Marija Kleofa			7	T	Janez E. p. Stanislav			7	P	Norbert Robert		
8	T	Marcelin			8	P	Janez Mat. Ciril Aleks.			8	P	Janez od Boga Franciška			8	T	Herman Dionizij Marija Kleofa			8	S	Krist. Vneb. Izidor			8	S	Norbert Robert		
9	S	Agaton Higin Ernest			9	S	Ciril Aleks.			9	S	Janez od Boga Franciška			9	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			9	P	Krist. Vneb. Izidor			9	N	Prim. in Fel. Margareta		
10	S	Agaton Higin Ernest			10	N	Školastika Evfrozina			10	N	40 mučenikov Rozina			10	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			10	P	Krist. Vneb. Izidor			10	N	Prim. in Fel. Margareta		
11	P	Agaton Higin Ernest			11	P	Školastika Evfrozina			11	P	40 mučenikov Rozina			11	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			11	S	Krist. Vneb. Izidor			11	P	Margareta Barnaba		
12	S	Ernest			12	T	Pust. Evl. Pepelnica			12	T	Gregorij Nicetorij			12	P	Herman Dionizij Marija Kleofa			12	N	Pankracij Servacij			12	N	Margareta Barnaba		
13	N	Hilarij Feliks			13	S	Pust. Evl. Pepelnica			13	S	Gregorij Nicetorij			13	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			13	P	Pankracij Servacij			13	S	Margareta Barnaba		
14	P	Feliks Pavel pušč.			14	S	Pust. Evl. Pepelnica			14	S	Gregorij Nicetorij			14	P	Herman Dionizij Marija Kleofa			14	T	Bonifacij Zofija			14	P	Janez Fak. Anton Pad.		
15	T	Pavel pušč.			15	P	Valentin Favstin in J. Julijana			15	P	Matilda Longin			15	T	Herman Dionizij Marija Kleofa			15	S	Bonifacij Zofija			15	S	Janez Fak. Anton Pad.		
16	S	Marcel Anton pušč.			16	S	Valentin Favstin in J. Julijana			16	S	Matilda Longin			16	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			16	S	Bonifacij Zofija			16	N	Vid		
17	C	Anton pušč.			17	N	Konstantin Simeon			17	N	Hilarij in Tic. Jedert			17	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			17	P	Maksima Venancij			17	N	Jan. Franc.		
18	P	Sv. Petra st. Kanut			18	P	Konstantin Simeon			18	P	Hilarij in Tic. Jedert			18	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			18	S	Maksima Venancij			18	T	Adolf Feliks in Fort. Gervazij		
19	S	Kanut			19	T	Simeon Mansuet			19	T	Hilarij in Tic. Jedert			19	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			19	S	Maksima Venancij			19	T	Adolf Feliks in Fort. Gervazij		
20	N	Ime Jezusovo			20	S	Kvatre Eleonora			20	S	Feliks Benvenut			20	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			20	P	Binkošti Bink. pon. Feliks			20	C	Silverij Alojzij		
21	P	Neza Vincencij			21	C	Kvatre Eleonora			21	C	Feliks Benvenut			21	P	Herman Dionizij Marija Kleofa			21	T	Binkošti Bink. pon. Feliks			21	P	Silverij Alojzij		
22	S	Zaroka M. D. Timotej škof			22	P	Sv. Pet. st. Peter Dam.			22	P	Feliks Benvenut			22	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			22	S	Binkošti Bink. pon. Feliks			22	S	Silverij Alojzij		
23	C	Vincencij Zaroka M. D. Timotej škof			23	P	Sv. Pet. st. Peter Dam.			23	S	Feliks Benvenut			23	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			23	C	Binkošti Bink. pon. Feliks			23	N	Srce Jezus. Edeltrud		
24	P	Matija opat Valburga Aleksander			24	N	Cvetna ned. Oznan. M. D. Teodor škof			24	N	Feliks Benvenut			24	P	Herman Dionizij Marija Kleofa			24	P	Binkošti Bink. pon. Feliks			24	N	Srce Jezus. Edeltrud		
25	P	Valburga Aleksander			25	P	Cvetna ned. Oznan. M. D. Teodor škof			25	P	Feliks Benvenut			25	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			25	S	Binkošti Bink. pon. Feliks			25	N	Jan. Franc. Adolf Feliks in Fort. Gervazij		
26	T	Leander Roman			26	T	Matija opat Valburga Aleksander			26	T	Feliks Benvenut			26	S	Herman Dionizij Marija Kleofa			26	S	Binkošti Bink. pon. Feliks			26	P	Viljem Janez Krst. Janez in Pavel		
27	S	Leander Roman			27	S	Matija opat Valburga Aleksander			27	S	Feliks Benvenut			27	P	Herman Dionizij Marija Kleofa			27	P	Binkošti Bink. pon. Feliks			27	C	Viljem Janez Krst. Janez in Pavel		
28	C	Zlat. Karol Veliki			28	C	Matija opat Valburga Aleksander			28	C	Feliks Benvenut			28	P	Herman Dionizij Marija Kleofa			28	P	Binkošti Bink. pon. Feliks			28	P	Ladislav Leon II. Peter in Pav.		
29	T	Franc Sal. Martina dev.			29	T	Leander Roman			29	T	Feliks Benvenut			29	T	Herman Dionizij Marija Kleofa			29	S	Binkošti Bink. pon. Feliks			29	S	Ladislav Leon II. Peter in Pav.		
30	S	Franc Sal. Martina dev.			30	S	Leander Roman			30	S	Feliks Benvenut			30	T	Herman Dionizij Marija Kleofa			30	C	Binkošti Bink. pon. Feliks			30	N	Sp. sv. Pavla		
31	C	Peter Nol.			31	N	Velika noč			31	N	Velika noč			31	P	Herman Dionizij Marija Kleofa			31	P	Binkošti Bink. pon. Feliks			31	N	Sp. sv. Pavla		

Julij		Avgust		September		Oktober		November		December	
1 P	Teobald	1 Č	Vezi sv. P. (	1 N	Angeljska	1 T	Remigij	1 P	Vsi svetniki	1 N	1 adv. Elžij
2 T	Ob. M. D. (	2 P	Porcinkula	2 P	Stetan	2 S	Leodegar	2 S	Sp. vern. duš	2 T	Bibižana
3 S	Helijodor	3 S	Najd. sv. Stef.	3 S	Doročija	3 Č	Kandid	3 P	Karol Bor.	3 P	Barbara
4 Č	Urh	4 Č	Dominik	4 S	Rozališa	4 P	Piacid	4 T	Čenarija	4 S	Saba
5 P	Ciril in Met.	5 P	Sprema. Jezusa	5 Č	Lavrencij	5 S	Rožn. vencia	5 T	Lenart	5 Č	Nikolaj
6 S	Isaija	6 T	Sprem. Jezusa	6 P	Hermogen	6 N	Marka	6 P	Engelbert	6 P	Ambrozij
7	Vilbald	7 T	Kašetan	7 S	Regina	7 T	Brigita	7 Č	Bogomir	7 S	2ad. Br. sp. M.
8 P	Elizabeta	8 Č	Cirjak	8 N	Ime Marijino	8 T	Dionizij	8 P	Božidar	8 P	Štrij
9 T	Veronika	9 P	Roman	9 P	Korbinijan	9 S	Francišek B.	9 S	Andrej Av.	9 P	Melkiad
10 S	Amalija	10 Č	Lovrenc	10 T	Nikolaj Tol.	10 Č	Nikazij	10 P	Martin	10 T	Damaz
11 Č	Pij I.	11 S	Suzana	11 S	Prot. in Hij.	11 P	Maksimilijan	11 T	Martin p. m. (	11 Č	Sinezij
12 P	Mohor in F.	12 P	Klara	12 Č	Macedonij	12 S	Edvard	12 T	Stanislav	12 P	Lucija
13 S	Marjeta	13 T	Evebij	13 P	Virgilij	13 N	Kalist.	13 Č	Jozafat	13 S	Spiridijon
14 N	Bonaventura	14 S	Vnbov. M. D.	14 N	Nikomed	14 P	Terezija	14 P	Gregor	14 T	3 adv. Jernej
15 P	Henrik	15 Č	Rok	15 T	Ljudmila	15 T	Gal	15 P	Oton	15 P	Evzebij
16 T	Marija škap.	16 P	Librat	16 T	Lambert	16 Č	Hedviga	16 S	Feliks Val. (	16 T	Lazar
17 Č	Ales	17 S	Helena	17 P	Kvat. Tom. +	17 P	Luka ev.	17 T	Peter Alkant.	17 T	Kvat. Grac. +
18 Č	Friderik	18 N	Ludovik	18 S	Januarij	18 P	Peter Alkant.	18 P	Elizabeta	18 S	Nemezij
19 P	Vincencij P.	19 T	Bernard	19 Č	Eustabij	19 S	Posv. cerkva	19 T	Feliks Val. (	19 Č	Kristijan
20 S	Jeronim	20 T	Ivana Franc.	20 S	Matevž +	20 N	Uršula	20 S	Darov. M. D.	20 P	Tomaz
21 N	Danišel	21 S	Timotej	21 N	Mavricij	21 P	Kordula	21 Č	Cecilija	21 T	4adv. Demet.
22 P	Marija Magd.	22 Č	Timotej	22 P	Tekla	22 T	Severin	22 P	Klemen	22 P	Viktorija
23 T	Apolinarij	23 P	Jernej	23 T	Rupert	23 Č	Rafael	23 S	lanez od Kr.	23 P	Adam in E. +
24 Č	Kristina	24 S	Ludovik kralj	24 T	Kleofa	24 P	Krizant. in D.	24 P	Katarina	24 T	Božič. R. G.
25 P	Jakob	25 Č	Ceterin	25 S	Iustina	25 P	Evarist	25 T	Konrad	25 S	Štefan
26 Č	Ana	26 P	Srce Marijino	26 P	Kozm. in D.	26 S	Sabina	26 T	Simon in Juda	26 Č	lanez Ev.
27 S	Pantaleon	27 T	Augustin	27 P	Vencei	27 N	Simon in Juda	27 S	Simon in Juda	27 P	Ned. otroci)
28 N	Nazarij	28 Č	Obzgl. Jan. K.	28 P	Mihael	28 T	Nariciz	28 P	Saturnin	28 S	Tomaz Kant.
29 P	Maria	29 S	Roža Lim.)	29 P	Jeronim	29 Č	Klavdij	29 P	Andrej	29 P	David
30 T	Abdon in S.	30 P	Rajmund	30 P	Jeronim	30 S	Volbenk	30 S	Andrej	30 T	Silvester
31 S	Ignacij	31 S		31		31		31		31	

Živalski pogovori.

(Iz „Lešniki“ — Družbe sv. Mohorja.)

I. Vrana in kavka po zimi.

Vrana: To je pa spet mraz, da kamenje poka!
Kavka: Jaz sem že vsa trda od mraza, pa slabo mi je od glada.

Vrana: Mraz in glad hkratu, to je res že malo preveč za ubogo žival. Eno samo bi se že še prebilo in pretrpelo, ali oboje skupaj!

Kavka: Zakaj nismo kavke in vrane tako pametne, kakor so drugi ptiči, ki gredó jeseni, ko jim primanjkuje živeža in že hladno prihaja, v gorke južne kraje, kjer je vsega obilo.

Vrana: Prav praviš; kar morejo lastovke, pe-nice in druga drobnica, da bi tega ne mogle mé, ki smo tako krepke!

Kavka: Še celó prepelice si upajo na daljno pot; pa čez veliko vodo, pravijo, je treba leteti, da se pride v tiste dežele. Kako to morejo te kebasti živali, to meni ne gre nikakor v glavo.

V r a n a: Pa to je tudi čudno, kako te popotnice najdejo pot v tiste kraje in pa spet nazaj.

K a v k a: Kaj, ko bi mé tudi enkrat poskusile?

V r a n a: Ne vem, kako bi bilo. Menda nismo ustvarjene za to. Pa veš, kaj mi je pravila neka starka? To ni kar tako. Pot je vsa polna nevarnosti. Strašno veliko, pravi, se jih ne vrne nikoli več. Najhujši sovražnik jim je človek.

K a v k a: Kakor tu pri nas.

V r a n a: Pot, pravi, drži prek neke dežele, kjer prebivajo strašno hudobni ljudje; imenujejo se Lahi.

K a v k a: To ime sem že slišala, ne vem kje.

V r a n a: Tisti Lahi, pravi, ne morejo videti živega ptiča. Kakor pajek muhe, lové uboge živalce v razpete mreže.

K a v k a: Kaj pa počnó z ujetimi?

V r a n a: Podavijo jih — pa pojedó.

K a v k a: Tudi lastovke, ki jih je skoro sama kost in perje?

V r a n a: Tudi lastovke.

K a v k a: Torej bi nas tudi, ko tukaj nihče ne mara za nas.

V r a n a: Pa še kako? To bi vsaj kaj zaleglo.

K a v k a: Taki paglavci!

V r a n a: Ne samo paglavci; odrasli ljudje, dà, gospoda sama je tam taka.

K a v k a: Lepa gospoda!

V r a n a: Pa veš, kaj sem še slišala?

K a v k a: Kaj?

V r a n a: To je težko povedati; kar groza me obhaja, ko samo mislim na to strahovitost! Da jim popotne ptiče vabijo v razpete mreže, imajo posebne vabljenke. Pa kakšne: Ptici pevki, ščinkovcu, penici ali slavčku iztaknejo oči, da jim lepše poje od same žalosti!

K a v k a: Beži! To ni mogoče!

Vrana: Pa je vendar resnica!

Kavka: Groza! Oči — —. Ne, tega ne verjamem! Takih grozovitnežev ne more biti na svetu!

Vrana: Saj bi jaz tudi ne verjela; ali slišala sem od več strani, da je tako. Dà, reklo se mi je celó, da se tudi v našem kraju nahajajo taki ljudje!

Kavka: Ljudje, ne smeš reči; to niso ljudje, to so divje zveri. Ne, tudi tega ne; divja zver ne stori kaj takega.

Vrana: Hvala Bogu, da niso vsi taki. Tudi dobrih ljudi je na svetu, ki imajo usmiljenje tudi z ubogo živaljo. Če je človek dober, potem je pa res dober, da je veselje! Saj veš, koga imam v mislih.

Kavka: Vem. Če je pa tisto vse res, kar praviš, potem me pa čisto nič ne mika v južno deželo, bodi tam še tako lepo, ko bi nam bilo leteti preko dežele s takim ljudstvom. Rajše tu stradam in prezebavam vso dolgo zimo.

Vrana: Saj za zimo, bodi še tako dolga in huda, pride vselej gorka pomlad in veselo poletje, ko nam je lepo gorko, pa živeža povsod do ostanka.

Kavka: To je vse res, to nas tudi tolaži, da ne obupamo po zimi. Ali tudi pomlad in poletje imata svoje križe in težave. Gnezdo znašati, noč in dan v gnezdu čepeti in valiti, potem pa pitati in mašiti tiste kljunčke, ki vedno zijajo: to tudi ni, kar si bodi.

Vrana: Kdo ti pa to ukazuje; če nočeš, pa pusti!

Kavka: Res, kar praviš; in vendar ne vem prav, ali je res tako. Pusti, če nočeš! Meni se pa zdi, da bi ne mogle drugače, tudi ne, ko bi hotele. To je že tako, dasi čudno.

Vrana: Pa nekaj veselja je tudi pri vsem tem, ali ni res?

Kavka: Kaj pa da! Posebno, ko so enkrat mladiči. Skrbi in truda dovolj, posebno o slabem vremenu; ali vse se dela tako nekako rado.

Vrana: Ali to pa vendar ni lepo pri nas, da nas naši mladiči otročiči, ko so že odrasli, kar nočejo več poznati, ali pa nas res ne poznajo.

Kavka: Kaj pa je to hudega?

Vrana: Lepo bi bilo, menim, ko bi skrbeli za svoje stariše, kadar se ne morejo več sami rediti. Tako je neki pri ljudeh.

Kavka: Ali sliši se, da tudi pri ljudeh ni povsod in zmeraj tako. Pa še nekaj: naši otročiči se, ko so veliki, ne menijo več za nas, res: ali mi se pa tudi ne menimo zánje.

Vrana: Zdaj pa dovolj modrovanja! Mračí se že in našega moža dobrotnika še ni. To bi bilo strašno, ko bi ga celó ne bilo, pa bi morale nocoj iti s praznim želodcem spat.

Kavka: Morda vendar ne.

Vrana: Kaj, ko bi bil bolan?

Kavka: Potem bi prišla žena. Ona mi je še ljubša; vselej več prinese kakor on, pa kaj boljšega. Pa kako prijazno nas gleda, ko tako lepo kavsamo in zobljemo, vrane in kavke, stare in mlade brez prepira; ne tako, kakor psi in mačke.

Vrana: Nama je posebno hudo, ker morava nocoj tukaj tako visoko na drevesu na straži stati, pa paziti in gledati, kdaj pride mož in odkod. Pa burja brije, da je strah! Drugim ni take sile, ker se lahko poskrijejo po kotih, pa čakajo, da se jim dá znamenje. Potem pa prifrfrajo od vseh strani k večerji.

Kavka: Jaz rada sedem na kako prav tanko vejico, da vidi mož, kako sem lahka od samega stradanja.

Vrana: Čuj! Če se ne motim, slišala sem žvenkljanje psičkovega zvončka.

Kavka: Seveda! Pa psička tudi že vidim. Za njim pa korači mož, pa nekaj prav obilega ima pod pazduho. Zdaj pa le hitro! Krá, krá!!

Vrana: Krá, krá!!

(Na to znamenje prileti vse polno vran in kavk od vseh strani. Mož jim na kopnem pod drevesom poleg ceste natrosi živeža. Potem pa on in psiček, malo na strani, gledata, kako se gostijo lačne živali.)

2. Krta.

(Dva krta si rijeta nasproti, pa se trčita z rilcema.)

Prvi krt: Ohá! To sem jaz, pa moj rilec!

Drugi krt: Pa jaz pravim ravno tako!

Prvi krt: Brez zamere, sosed!

Drugi krt: Nič zamere! Saj se nisva rada; ali kaj se hoče, ker se nič ne vidi.

Prvi krt: Še ne vem, kako bi dejal: Dober dan ali kako?

Drugi krt: Ubogi krt ne ve nikoli, ali je dan ali noč, nikar pa, da bi vedel, koliko je ura.

Prvi krt: Kàj trdo življenje ima ubogi krt. Koliko trde zemlje mora preriti, da najde kaj malega za želodec. Meni se zdi, da je čim dalje manj mrčesa na svetu; pod zemljo, hočem reči.

Drugi krt: Pa kar je pri vsem tem najhujše: svojega življenja si nikdar nismo svesti.

Prvi krt: Ta nespametni kmet nas preganja in nam streže po življenju, kakor da bi mu bili najhujši sovražniki.

Drugi krt: Pa smo mu pravi dobrotniki. Koliko mu pokončamo škodljivih ogrcev, bramorjev in

drugega škodljivega mrčesa. Tisti kupčki, ki jih delamo po polju in po vrtih, so mu tako na potu; pa jih lahko z malim trudom spomladi razgrebe z grabljami.

Prvi krt: On nam pa stavi pasti, ali pa nas čaka z motiko, ko rijemo, da nas pobije. Mene je eden zadel; tu-le gori na hrbtu se mi še pozna.

Drugi krt: Mene je bila pa past vščipnila; tako da uboga žival res nima miru.

Prvi krt: Pa kaj sem še slišal! Nova šega je prišla zdaj med ljudi.

Drugi krt: Kaj nam mari človeške šege, da nas le pri miru pusté!

Prvi krt: Saj to je ravno; ko bi nas pustili pri miru! Ali ravno ta nova šega je kriva, da nas zdaj še huje lové kakor poprej. Mestne ženske, gospé se jim pravi, nosijo zdaj, to je tista nova šega, naše kožuške za nekako obleko ali kali!

Drugi krt: Kaj! Še tega nam je bilo treba! Da jim kaj takega pade v glavo! Koliko nas mora pustiti življenje, da se kaj prida napravi iz naših kožuhov! Ali kaj je to človeku! On misli, da je vse njegovo, pa ušmiljenja ne pozna.

Prvi krt: Prej je polhovina veljala, zdaj pride pa krtovina na njeno mesto. Človek hoče vedno kaj novega, posebno pa ženska.

Drugi krt: Tisto pa moram že reči, lepši je naš kožušek, kakor pa polhov.

Prvi krt: In zdaj je tudi imeniten.

Drugi krt: Da bi jo — tisto imenitnost! Jaz bi rajši mirno na tihem živel brez vse imenitnosti.

Prvi krt: Pa jaz tudi. — Toda dovolj pogovora! Jaz nimam časa; mudi se mi zopet na delo. Petero jih čaka domá, da jim prinesem kaj za večerjo; pa nimam še nič, če tudi sem se trudil, da

me vsi udje bolé. Morda bo pa ona bolj srečna; skrbna in pridna mati je, to moram reči.

Drugi krt: Z mladiči otročiči je seveda križ; to sem že dovolj izkusil v svojem življenju. Zdaj pa sem samec; prestar in preokoren sem že za ženitev. Pa naj se drugi, mlajši trudijo in ubijajo, da ne bo konec tega ubogega krtovega rodú.

Prvi krt: Modre besede! Tudi jaz že komaj čakam, da pojdem v pokoj. Zdaj pa zdravi, sosed; brez zamere!

Drugi krt: Dobro srečo!

3. Konja v hlevu.

Vranec: Zdaj, ko sva lepo povečerjala, pa se malo kaj pomeniva, predno zaspiva.

Lisec: Lepo povečerjala! Tega jaz ne morem reči. Ti imaš še dobre zobe, kakor vidim, ali prav za prav slišim, ker tako krepko hrustaš svojo krmo. Jaz sem pa že ves škrbast od starosti. Pa kakšna hrana je to! Seno, pomešano s slamo, in oves s tisto pusto rezanico, ki tudi ni nič drugega kakor slama. Pa v tej mešanici je ubogo malo ovsa vmes.

Vranec: Res je, ali za ubogo konjsko paro je vse dobro.

Lisec: Delati pa ves dan na vse pretege! Ali je zmeraj tako pri vas, kakor te dni, kar sem tukaj?

Vranec: Dan na dan, po zimi in po letu. Samo v nedeljo je malo počitka. Brez tega bi se ne moglo živeti. Zjutraj na vse zgodaj moraš po koncu, v vsakem vremenu, v mrazu in vročini. Pa naj te zob boli, kolje po trebuhu ali mrzlica trese, ven moraš, na delo, pa káko delo!

Lisec: To delo sem že dovolj okusil, dasi sem še le malo dni v tej službi. Opeko voziti, to je najhujše delo na svetu.

Vranec: Pa ko bi ti ljudje le nakladali, kakor gre! Voz je naložen za ravno pot; po ravnem se že še izhaja: ali ko pride klanec!

Lisec: Potem pa bič poje! In kletev, da se zemlja trese! Saj uboga žival vleče in vleče, da ji kosti pokajo; vse nič ne pomaga; surovež udriha po hrbtu, po nogah, po glavi!

Vranec: Ko bi nas le vsaj po glavi ne! Gad se bije po glavi, sem nekdanj slišal, pa ne živina.

Lisec: Ko bi se moglo enkrat tako narediti, da bi se voznik vpregel v voz, konj bi ga pa poganj, da bi surovež okusil enkrat bičevo slast.

Vranec: Ali še bolj kazni vreden je gospodar, ki trpi, da se tako dela z ubogo živaljo. Pa nespameten je tudi; veliko več more delati žival, če se lepo ravna z njo.

Lisec: Mi smo pa tudi nespametni, da ne rečem neumni, da trpimo take vnebovpijoče surovosti in grozovitosti. Zakaj pa imamo tako krepke kopita?

Vranec: Ali potlej še le gorje nam! Ko nas ima surovež enkrat v hlevu, potem pa počne z nami, kar hoče. Kaj sem slišal? Nekdanj je eden ubogi pari jezik iztrgal iz maščevanja! Pa pri nas še ni tako hudo, kakor pravijo, da je na Laškem in Španskem. Tam pa ljudje kar divjajo z ubogo živaljo.

Lisec: Da bi jih griža!

Vranec: Če nam je že po letu tako hudo, kaj pa še le po zimi, ko je cesta vsa ledena, konj pa slabo podkovan!

Lisec: Ali najhuje pa se mi zdi, kadar nas komat žuli; kako to peče!

Vranec: Če tako le premišljam naše življenje in trpljenje moram reči, da se volu veliko bolje godi kakor nam. In vendar kaj je vol proti konju? Kmet ni tako neusmiljen z živaljo, kakor so ljudje po mestih. To vem iz lastne izkušnje.

Lisec: Pa še nekaj drugega: Res vol ni, da bi se primerjal s konjem; ali pameten je vendar bolj, kakor smo mi.

Vranec: Kako to: pameten?

Lisec: Vola tepi, kolikor hočeš, kadar noče, pa noče. Vol vleče lepo polagoma in kadar se mu zdi, pa se ustavi. Mi pa, kakor hitro zapoje bič nad nami, se upremo in potegnemo, da se nam lomijo kosti. Premehki smo in prevoljni; malo trme bi nam bilo potreba, kakor je ima vol v obili meri.

Vranec: Vol pa tudi ni tako občutljiv, kakor smo mi, plemenite živali.

Lisec: O kdo bi bil mislil, da bom na svoje stare dni imel tako življenje! Kako vse drugače mi je bilo, ko sem bil še čil in krepak! Pa lep sem bil tudi, smem reči. Okrogel in gladek, pa lisa na čelu se mi je svetila, kakor zvezda na nebu. V hlevu bogatega gospoda sem stal s svojim tovarišem; pa sladek oves sva zobala ves dan. Kadar so naju vpregli v lepo kočijo, to je bilo pravo veselje; kako sva, lepo opravljena, dirjala in letela po gladki cesti, da naju je komaj držal kočijaž; pa plašila sva se in rezgetala iz same prešernosti. Največje veselje pa mi je bilo, ko me je hčerka gospodarjeva, lepa, prijazna deklica, s tisto svojo mehko ročico gladila po glavi, pa me pitala s sladkim cukrčkom ali belim kruhkom.

Vranec: Tvojega tovariša ne?

Lisec: Tudi, ali mene je imela posebno rada? gledala me je tako ljubeznjivo, pa govorila z menoj.

Vranec: Govorila s teboj?

Lisec: Dajala mi je lepe priimke, pa ne vem še kaj.

Vranec: Kaj pa bič, ali ga nisi nič okusil?

Lisec: Bič; naš kočijaž je res imel nekaj takega v roki, ali to je bilo samo zastran lepšega. Če je pa naju kdaj malo pošegetal s tistim gosposkim bičem, sva pa poskočila kvišku, pa zdirjala kakor strela. Bolelo pa naju ni čisto nič. Tako je bilo, dokler je živel stari gospod. Ko pa je po njem sin prevzel gospodarstvo, zdel sem se mu že prestar; zato me je prodal nekemu človeku, ki trži s konji. Tega bi oče, dober človek, nikoli ne bil storil. Potem sem pa prišel iz roke v roko, od gospodarja do gospodarja, pa vedno slabše se mi je godilo. Ali tako slabo vendar nikjer ne, kakor tukaj. Kaj pa ti, tovariš?

Vranec: Jaz sem malo izkusil na svetu. Beli dan sem zagledal na kmetih; na kmetih sem preživel svoja najboljša leta. Dela dovolj, ali tudi hrane obilo in dobre. Ovsu pač malo, zato pa lepega sena in sladke deteljice do ostanka. Po letu smo gnoj vozili na njive, potem pa orali, vlačili, žito in seno spravljali domov, po zimi pa drva iz gozda. Potem so me vzeli k vojakom. Tudi tu se mi je dobro godilo. Vse lepo v redu, pa snaga, da se je vse svetilo in lesketalo. Na zadnje pa sem prišel, kakor ti, k temu možu, ki prevaža kamenje in opeko. Za konja menda ni hujšega dela. Tu bom pač končal svoje dni. — Zdaj pa lahko noč, ljubi tovariš; jaz sem že truden in zaspan.

Lisec: Pa jaz tudi; lahko noč!

4. Jarčka in kokla.

Jarčka: Dober dan, teta sosedā! Kako kaj! Kako kaj!

Kokla: Tako, tako; bo že.

Jarčka: Več časa že čakam, da pridete skoro s svojo ljubo družinico na dan; pa vas le ni in ni. Pa sem dejala: moram iti vendar malo pogledat in poprašat, ali bo že skoro kaj.

Kokla: Potrpljenja je treba, potrpljenja; to ni kar tako. Tudi jaz že komaj čakam; upam, da bo že kaj, morebiti še danes ali jutri; čas bi bilo že po moji sodbi.

Jarčka: Ali vam ni strašno dolg čas, ko tako noč in dan sedite in čepite ter se ne ganete z mesta?

Kokla: Ganem se pač ganem, zdaj pa zdaj, toliko, da kaj malega pozobljem in se tako prehranim za silo. Potem pa hitro zopet v gnezdo, da ne bode prehlaje! Dolg čas? Ne tako hudo, kakor se pač zdi tebi, ki nisi toliko pri miru, da bi veja k veji udarila, kakor pravijo. Mladost je norost. Dolg čas si preganjam z premišljanjem, kako bo lepo, ko bom vodila svojo mlado družinico po vrtu: Ko-ko, ko-ko! Pa ugibljem, kakšni bodo moji ljubi kebkci: koliko bo belih, koliko črnih, koliko pisanih. Pa koliko bo petelinčkov, koliko jarčekov. To mi gre ves dan po glavi; ponoči pa spim. Tako se že pretrpi in doživi tisti veseli čas, ki ga čakamo tako težko.

Jarčka: Veste, teta, jaz že komaj čakam, da bi bila tudi kdaj kokla; to mora biti kaj lepo!

Kokla: Ti kokla? To ti bo treba še dolgo čakati, da boš za koklo, ti mlada živalca ti, še komaj pol leta stara. Kokla biti, to ni tako lahko, kakor si misliš ti v svoji mladi glavicici.

Jarčka: Čepeti bom vendarle znala, pa dolg čas si preganjati, kakor vi. Potem pa kokati, to je kaj pravega! Kok kok, kok kok!

Kokla: Ti meniš, da je to pravi kok kok! Ali motiš se; za ta glas se ti ne zmeni noben piščanec. Kok kok in kok kok, to je različno. Kok kok, kok kok! to je pravi glas. Le poskusi!

Jarčka: Kok kok, kok kok!

Kokla: Malo boljše, ali vendar še ne pravo. Veš, tvoje grlo je še malo premlado za take matrine glasove. Ali če meniš, da kokli ni treba drugega kakor kokati, to se zelo motiš. Kokle stan, težek stan! Koliko skrbi in truda ves dan! Povsod mora oči imeti, od vseh strani preti nevarnost ubogim sirotam. Jastreb v višavi, maček, lisjak, kuna v grmu, vse preži nanje in jih zalezuje. Pa še nekatera stara kura je tako hudomušna, da kar trpeti ne more tega drobiža. Če ji pride kaka sirotica blizu, pa jo neusmiljeno kavsne. Tudi petelin, ki tako lepo skrbi za svojo kurjo družbo, nič kaj ne mara za mladi rod. In ko s časom malo odrastejo kebkci, potem je še le pravi križ z njimi. Kjer le more, krene ta ali oni v stran; posebno pa petelinčki. Zdi se jim pač bolj imenitno, če morejo kar tako postopati sami kakor stari. Starka pa vabi in kliči in kokaj, da je na zadnje vsa hripava. Zmeraj pa tudi ni najti kekega črviča, da bi poklicala razkropljeno družinico nanj.

Jarčka: E kaj! Saj se, kadar je sila, tudi lahko pokliče, če prav se nič ne najde.

Kokla: Tudi to sem že poskusila; ali taka sleparija velja le enkrat, dvakrat, potem pa ne več. Na zadnje še ne pridejo, če se tudi res kaj najde, češ, tako neumni nismo!

Jarčka: To mora biti pa kaj lepo, ko se o slabem vremenu in zvečer družinica zbere pod materine peroti in se lepo grejejo, kakor otroci pri peči.

Kokla: Tisto že tisto; samo ko bi bila ta ljuba druhal malo bolj mirna pod varnim in gorkim materinim životom! Pa ni. To ti je vedno drezanje in suvanje, tako da še mirno zadremati ne moreš. Ali to ni še najhujše. Mali paglavčki, posebno petelinčki, ti skačejo na hrbet, pa ti drsajo doli po životu. Ta in oni porednež pa kavsa materi greben in podbradek. Vendar se vse voljno pretrpi, da je le vsa družinica lepo skupaj, pa da je vedno zdrava in vesela.

Jarčka: Kaj pa gospodinja?

Kokla: Ta pa ta! To ti je žena, da malo takih. Lepo skrbi za nas, kakor mati za svoje otroke. Hrane do ostanka; pa ne samo žita. Žena ti dobro vé, česa potrebujemo in želimo, kaj nam gre posebno v slast. Najljubše nam je malo kaj mesca in kar ostaja drugega od gosposkega kosila. In teh ostankov ni malo, pa vse nam! Zato smo ji pa tudi hvaležne in pridne, da je lahko zadovoljna z nami, in je tudi. Jajec ji nanesimo vsak dan, da se ji kar samo smeje, ko jih nabere in odnaša tako lepo število.

Jarčka: Kaj pa on?

Kokla: Tudi on ni napačen. Rad nas gleda, kadar nima drugega opravka, posebno pa mladiče. Tudi prinese nam včasih kaj, samo da mu premalo kdaj pride taka dobra misel. On ima, kakor je videti, rajši tiste neumne ptiče, ki niso za nobeno rabo na svetu.

Jarčka: Vsak ima svoje posebno veselje.

Kokla: Tiho!

Jarčka (*nekaj časa molči, potem*): Kaj pa je?

Kokla: Zdi se mi, kakor da sem nekaj čutila pod životom.

Jarčka: Morda pa vendar ne!

Kokla (*skoči iz gnezda, pa gleda po njem; nato zavpije vesela*): Kaj pa da je! Glej, eno je že s kljunčkom prekavsalo lupino. Pomagajmo, da bo moglo na dan! (*Čez nekaj časa*): Vidiš ga, kako je lepo! Kok kok!

Jarčka: Pa res! Kok kok!

5. Mlada in stara lastovica.

Mlada: Mati, ali je res, kakor sem slišala, da bomo zapustili te kraje in se preselili v neko daljno, strašno daljno deželo?

Stara: Kaj pa da je res. Zato se nas je toliko zbralo v tem kraju, da se posvetujemo in potem skupaj odrinemo na daljno pot.

Mlada: Zakaj pa, mati? Saj je tako prijetno tukaj, pa živeža do ostanka. Jaz si ne želim lepšega kraja; kar tukaj ostanimo!

Stara: Ti si še mlado, pa govoriš po svoji pameti. Zdaj je seveda lepo in prijetno v tem kraju in živeža še dovolj. Ali pride čas, in skoro pride, le glejmo, da nas ne prehiti, čas, ko tu ne bo prijetno, pa živeža tudi ne bo. Zima pride.

Mlada: Kaj je to, zima? Ali ste jo že videli, mati?

Stara: Ne, videla je nisem; ali slišala sem praviti, kakšna je; strašen čas, strašen mraz.

Mlada: To pa že vem, kaj je mraz. Ko sem bila iz gnezda, pa je nekdam deževalo ves dan, pa mi je bilo mraz, kar tresla sem se od mraza.

Stara: O to ni še nič; ko pride zima, je tak mraz, da vse poka. Pa živeža nikjer nič; muhe, metulji, komarji, vse je poginilo od prehudega mraza. Zato moramo, ko se bliža tisti hudi čas, poiskati druge, gorke kraje, kjer je živeža dovolj.

Mlada: Vi ste bili že tam, kaj ne?

Stara: Trikrat že. To je dolga pot, pa čez morje moramo.

Mlada: Kaj je to, morje?

Stara: To ti je strašno velika voda, da se ji ne vidi od konca do kraja.

Mlada: Če je v tistih krajih tako lepo in prijetno, kakor pravite, zakaj pa ne ostanete tam? Zakaj pa pridete zopet nazaj?

Stara: To ti je pa reč, ki ti je ne morem pojasniti in razložiti. Sama ne vem, kako je to; ali ko pride tisti čas, pa nas kar obide neko čudno hrepenenje, da moramo kar nazaj! Ta kraj mora biti vendar naša prava domovina.

Mlada: Prav radovedna sem, kako bo to.

Stara: Saj boš skoro izkusila vse.

Mlada: Ali se pa vse ptice selijo tako, kakor me lastovice?

Stara: Ne vse; nekatere ostanejo tu čez zimo, kjer se jim seveda včasih silno hudo godi. To so take, ki živé bolj o zrnju, na primer vrane, vrabci . . .

Mlada: O vrabci, te pa dobro poznam, pa nič jih prav ne maram.

Stara: Zakaj ne?

Mlada: Sama prav ne vem zakaj. Menda zato, ker so tako predrzni in sitni. Pa lepi tudi niso vrabci, nikakor ne. Pa kako letajo! Tako okorno, pa tako hitro opešajo! Če primerjam lastovico z vrabcem, zdi se mi tako nekako gosposka, tako šibka, vitka in gladka. Pa kako letamo lastavice! To je pravo veselje, kako

se sučemo in smučemo sem ter tja, pa ne utrudimo se nikdar. Zato menda nas imajo ljudje tako radi.

Stara: Ali ravno zavoljo naše lepote, ne vem; radi pa nas imajo res. Ne streljajo, ne lové in ne preganjajo nas kakor druge ptiče.

Mlada: Vrabce.

Stara: Tudi vrabce. Zato se pa tudi ljudi nič ne bojimo; tako privajene smo in domače; pod njih streho iščemo zavetja in imamo svoja gnezda.

Mlada: Posebno naša gospodinja je kaj prijazna z nami, pa jaz se je tudi nič ne bojim.

Stara: Prav praviš, da je prijazna z nami, pa dobra žena je. Ko se je bilo letos naše gnezdo malo popokvarilo, tako da se je bilo bati, da ne pade kar na tla, kaj stori žena? Hitro je vse lepo popravila in poravnala, da sem se ji kar čudila.

Mlada: Zato se bomo pa, ko se vrnemo, zopet naselile pod njeno streho.

Stara: Ti; jaz bom morala, če bom živa in zdrava, poskrbeti za drugo mesto. — Slišiš kričanje! Le hitro, pojdiva pogledat, kaj je!

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000412717

COBISS

